

Urzędowe kontrole żywności

W związku z wejściem Polski do Unii Europejskiej koniecznym stało się dostosowanie polskich przepisów prawnych dotyczących bezpieczeństwa żywności i żywienia. Wymagania i procedury niezbędne w tym zakresie określa ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 roku, której zapisy są zgodne z przepisami rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd do Spraw Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w sprawie bezpieczeństwa żywności (Dz. Urz. WE L 31 z 01.02.2002, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 463), zwanego dalej "rozporządzeniem nr 178/2002".

Ustawa określa między innymi wymagania zdrowotne żywności - w zakresie nieuregulowanym w rozporządzeniach Unii Europejskiej, wymagania dotyczące przestrzegania zasad higieny, żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, jak również właściwość organów w zakresie przeprowadzania urzędowych kontroli żywności.

Organami urzędowej kontroli żywności są przede wszystkim organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w odniesieniu żywności pochodzenia niezwierzęcego produkowanej i wprowadzanej do obrotu, przywożonej z państw trzecich oraz wywożonej i powrotnie wywożonej do tych państw, produktów pochodzenia zwierzęcego znajdujących się w handlu detalicznym, prawidłowości stosowania zasad systemu HACCP w zakładach objętych nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Ponadto kontrole są przeprowadzane przez organy Wojskowej Inspekcji Sanitarnej, organy Inspekcji Weterynaryjnej, zgodnie z właściwością określoną przepisami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, organy Wojskowej Inspekcji Weterynaryjnej, jak również inne organy w zakresie posiadanych kompetencji.

Organom urzędowej kontroli żywności, o których mowa powyżej w związku z przeprowadzaniem urzędowych kontroli, przysługuje prawo do wstępu do pomieszczeń zakładu o każdej porze, badania procesów technologicznych i receptur w zakresie niezbędnym do zrealizowania celu kontroli, przeglądania ksiąg i innych dokumentów kontrolowanego zakładu, jeżeli jest to niezbędne ze względu na cel przeprowadzanej kontroli. Ponadto organy te mogą podejmować inne czynności niezbędne do wyjaśnienia sprawy, zgodnie z zakresem uprawnień w ramach urzędowych kontroli żywności, w tym mogą nieodpłatnie pobierać próbki środków spożywczych lub materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w celu wykonania badań laboratoryjnych.

Każdy konsument zainteresowany jest tym, aby kupić produkty żywnościowe „nadające się do spożycia”. Nie można wykluczyć sytuacji, iż kupione mięso czy to w małym sklepie osiedlowym, czy też sklepie wielkopowierzchniowym będzie nieświeże. Nie oznacza to, że konsument jest w takim przypadku bezsilny. Poza możliwością skierowania się do sklepu gdzie zakupił mięso, gdzie może poinformować sprzedawcę bądź kierownictwo sklepu o zaistniałym fakcie, może oczywiście skierować zawiadomienie o nieprawidłowościach Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu terenowo właściwemu ze względu na lokalizację sklepu.

Terminy przydatności do spożycia

Wielokrotnie konsumenci dokonując zakupów towarów żywnościowych spotykają się z określeniem „najlepiej spożyć przed”. Nie dla wszystkich taki zapis jest jednoznaczny.

Niektórzy mogą zinterpretować ten zapis, iż można spożyć także „po” wskazanej dacie. Wskazana w opakowanych środkach spożywczych data wynika z wymogów jakie przepisy prawa nakładają na podmioty wprowadzające wyżej wskazane towary do obrotu. W Polsce zagadnienie to jest regulowane przez ustawę z dnia 25 sierpnia 2006 roku o bezpieczeństwie żywności i żywienia, jak również przez Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 lipca 2007 roku w sprawie znakowania środków spożywczych. W cytowanych aktach prawnych pojawiają się pojęcia minimalnej trwałości albo terminu przydatności do spożycia. Zgodnie z ustawą datą minimalnej trwałości jest data do której prawidłowo przechowywany środek spożywczy zachowuje swoje właściwości. Data powinna być poprzedzona wyrażeniem "najlepiej spożyć przed", jeżeli jest określona datą dzienną (dzień, miesiąc, rok), albo wyrażeniem "najlepiej spożyć przed końcem" w innych przypadkach (miesiąc, rok lub tylko rok)". Z kolei termin przydatności do spożycia jest to termin, po upływie którego środek spożywczy traci przydatność do spożycia. Jest on podawany w przypadku środków spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie, łatwo psujących się, dlatego też data powinna być poprzedzona określeniem "należy spożyć do".

Zgodnie z rozporządzeniem datę minimalnej trwałości w oznakowaniu opakowanego środka spożywczego podaje się, określając w kolejności dzień, miesiąc i rok, z tym że w przypadku środków spożywczych o trwałości:

- 1) nieprzekraczającej 3 miesięcy można podać jedynie dzień i miesiąc;
- 2) od 3 do 18 miesięcy można podać jedynie miesiąc i rok;
- 3) powyżej 18 miesięcy można podać jedynie rok.

Jeżeli ze względów technicznych nie jest możliwe umieszczenie daty minimalnej trwałości albo terminu przydatności do spożycia po wyrażeniu słownym odnoszącym się do tej daty albo terminu, po wyrażeniu tym należy umieścić informację, w którym miejscu opakowania albo etykiety, obwoluty lub zawieszki trwale przymocowanej do opakowania znajduje się ta data albo termin.

Najważniejsze dla konsumentów jest to, iż zarówno w przypadku przekroczenia daty minimalnej trwałości jak i terminu przydatności do spożycia środki spożywcze nie mogą znajdować się w obrocie.

Podmiot wprowadzający do obrotu towary żywnościowe po upływie ich terminu do spożycia podlega karze aresztu, grzywny, bądź ograniczenia wolności, jednakże dotyczy to tylko towarów o znacznej wartości.

Nieuzasadniona odmowa sprzedaży

Zdarzają się przypadki kiedy podoba nam się towar znajdujący się na wystawie. Przechodzimy obok sklepu i właśnie ten jeden dany egzemplarz przykuwa naszą uwagę na tyle, iż decydujemy się wejść do sklepu żeby nabyć wypatrzony towar, jakież jest nasze zdziwienie, gdy słyszymy odpowiedź sprzedawczynie, iż towar z wystawy nie podlega sprzedaży. Czeto nawet interwencja u kierownika sklepu bądź właściciela nie przynosi rezultatu. Czy takie działanie sprzedawcy jest zgodne z prawem? Otóż nie. W pierwszej kolejności należy wskazać, iż stanowi to wykroczenie przeciwko prawom konsumenta określone w kodeksie wykroczeń. Zgodnie z treścią przepisu art. 135 wyżej wskazanego aktu prawnego - kto zajmuje się sprzedażą towarów przedsiębiorstwie handlu detalicznego lub w przedsiębiorstwie gastronomicznym, ukrywa przed nabywcą towar przeznaczony do sprzedaży lub umyślnie bez uzasadnionej przyczyny odmawia sprzedaży takiego towaru podlega karze grzywny.

Wykroczenie powyższe może popełnić każda osoba zajmująca się sprzedażą towarów przedsiębiorstwie handlu detalicznego lub przedsiębiorstwie gastronomicznym, przy czym nie ma znaczenia, czy jest to właściciel przedsiębiorstwa, osoba pełniąca w nim funkcję kierowniczą, czy też osoba która chwilowo pełni obowiązki sprzedawcy na podstawie udzielonego pełnomocnictwa.

Aby jednak można było przypisać popełnienie wykroczenia, muszą zostać spełnione ustawowe przesłanki. Towar musi się znajdować w sklepie, ponadto odmowa sprzedaży musi nastąpić „bez uzasadnionej przyczyny”. Odmowa sprzedaży może dotyczyć zarówno towarów znajdujących się w sklepie, jak i w magazynie czy na wystawie. Okno wystawowe jest częścią składową "przedsiębiorstwa sprzedaży", a zatem nie ma podstaw do traktowania towarów umieszczonych w witrynie w sposób odmienny od reszty towarów danego przedsiębiorstwa. Nie dotyczy to oczywiście towarów wyeksponowanych, jeżeli będzie na nich informacja, że jest to tylko dekoracja.

Nie będzie mowy o popełnieniu wykroczenia jeżeli sprzedawca odmówi sprzedaży, jednakże będzie miał ku temu powody. Na przykład kelnerka odmawiająca sprzedaży alkoholu pijanemu gościowi, czy też farmaceutka w aptece odmawiająca sprzedaży leku wydawanego wyłącznie na receptę osobie, która takiej recepty nie posiada, wykroczenia nie popełni.

Poza wskazaną odpowiedzialnością sprzedawcy w przypadku popełnianie wykroczenia „odmowy sprzedaży”, należy wskazać także na znaczenie cywilnoprawne takich działań. Towar wystawiony na widok publiczny w miejscu sprzedaży z oznaczeniem

ceny poczytuje się za ofertę sprzedaży. Nieuzasadniona odmowa sprzedaży oferowanego towaru konsumentowi powoduje powstanie po stronie konsumenta roszczenia o naprawienie wyrządzonej szkody, z tym że to na konsumentcie będzie spoczywał ciężar udowodnienia zarówno szkody jak i jej wysokości.

Sprzedaż artykułów przeterminowanych

Zdarzają się sytuacje, iż konsumenci spotykają w sklepach w specjalnych miejscach bądź w wózkach na zakupy towary żywnościowe które są przecenione. Głównym powodem obniżenia ceny najczęściej jest upływający termin przydatności do spożycia bądź przed upływem daty minimalnej trwałości. Jeżeli ta data bądź termin jeszcze nie nastąpiła nie ma żadnych przeciwwskazań, żeby taki towar znajdował się w sklepie. Od konsumenta zależy, czy chce zakupić towar, którego cena jest obniżona właśnie z tego powodu. Co natomiast gdy towar jest oferowany po obniżonej cenie, jednakże jego data minimalnej trwałości bądź data przydatności została przekroczona? Czy wytłumaczeniem dla sprzedawcy może być to, że czasami oddaje takie towary przecenione nawet o kilkadziesiąt procent? Otóż nie.

Zgodnie z ustawą z dnia 25 sierpnia 2006 roku o bezpieczeństwie żywności i żywienia „środki spożywcze oznakowane datą minimalnej trwałości lub terminem przydatności do spożycia mogą znajdować się w obrocie do tej daty lub terminu”. W takiej sytuacji konsument znajdując taki towar może oczywiście zwrócić uwagę personelowi sklepu i czasami jest to wskazane, ponieważ jeden produkt z przekroczoną datą minimalnej trwałości bądź przydatności do spożycia wśród kilkudziesięciu z tej samej partii może być wynikiem zwykłego, niezawinionego przeoczenia pracownika sklepu. Problem pojawia się wtedy gdy poszczególnych partii towaru jest wiele, albo jeżeli sprzedawca nie reaguje na uwagi konsumenta. W takiej sytuacji należy ten fakt Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu terenowo właściwemu ze względu na lokalizację sklepu.

Należy pamiętać, iż obowiązek znakowania towarów żywnościowych wynika z wyżej cytowanej ustawy jak również z rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 lipca 2007 roku w sprawie znakowania środków spożywczych. Wśród obowiązkowych elementów oznakowania znajdują się także informacje wskazujące na datę minimalnej trwałości albo termin przydatności do spożycia.

Niedozwolone klauzule umowne

Dokonując zakupu na raty, czy też zawierając umowę ubezpieczenia, umowę z operatorem telefonii komórkowej bądź inną umowę dwustronną zobowiązującą nas do określonych świadczeń nie zawsze mamy wpływ na treść umowy czy też na poszczególne jej postanowienia. Zazwyczaj dostajemy gotowy wzorzec czy też druk w którym mamy uzupełnić nasze dane osobowe. W takich przypadkach niemal pewnym jest brak naszych uprawnień do negocjowania warunków umowy. Przedsiębiorca będący profesjonalistą zazwyczaj dyktuje nam warunki. W takim przypadku mamy najczęściej dwa wyjścia. Albo podpisujemy umowę „podsuniętą pod nos” bez zastrzeżeń albo rezygnujemy z niej w ogóle.

Przeciwdziałaniu takim praktykom ma służyć instytucja klauzul niedozwolonych wskazana w kodeksie cywilnym. Postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Nie dotyczy to jednak postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Na co więc należy zwracać szczególną uwagę zawierając umowę bankiem, operatorem telefonii komórkowej, deweloperem, zakładem ubezpieczeń społecznych bądź innym podmiotem? Kodeks cywilny zawiera zamknięty katalog niedozwolonych klauzul, aczkolwiek nie można wykluczyć możliwości, iż w wyniku pojawienia się niedozwolonych praktyk ze strony przedsiębiorców nie stypizowanych w tym przepisie pojawi się konieczność nowelizacji. Obecnie niedozwolonymi postanowieniami umownymi są te, które w szczególności:

- 1) wyłączają lub ograniczają odpowiedzialność względem konsumenta za szkody na osobie,
- 2) wyłączają lub istotnie ograniczają odpowiedzialność względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania,
- 3) wyłączają lub istotnie ograniczają potrącenie wierzytelności konsumenta z wierzytelnością drugiej strony,
- 4) przewidują postanowienia, z którymi konsument nie miał możliwości zapoznać się przed zawarciem umowy,
- 5) zezwalają kontrahentowi konsumenta na przeniesienie praw i przekazanie obowiązków wynikających z umowy bez zgody konsumenta,
- 6) uzależniają zawarcie umowy od przyrzeczenia przez konsumenta zawierania w przyszłości dalszych umów podobnego rodzaju,
- 7) uzależniają zawarcie, treść lub wykonanie umowy od zawarcia innej umowy, nie mającej bezpośredniego związku z umową zawierającą oceniane postanowienie,
- 8) uzależniają spełnienie świadczenia od okoliczności zależnych tylko od woli kontrahenta konsumenta,
- 9) przyznają kontrahentowi konsumenta uprawnienia do dokonywania wiążącej interpretacji umowy,
- 10) uprawniają kontrahenta konsumenta do jednostronnej zmiany umowy bez ważnej przyczyny wskazanej w tej umowie,
- 11) przyznają tylko kontrahentowi konsumenta uprawnienie do stwierdzania zgodności świadczenia z umową,
- 12) wyłączają obowiązek zwrotu konsumentowi uiszczonej zapłaty za świadczenie nie spełnione w całości lub części, jeżeli konsument zrezygnuje z zawarcia umowy lub jej wykonania,
- 13) przewidują utratę prawa żądania zwrotu świadczenia konsumenta spełnionego wcześniej niż świadczenie kontrahenta, gdy strony wypowiedają, rozwiązują lub odstępują od umowy,
- 14) pozbawiają wyłącznie konsumenta uprawnienia do rozwiązania umowy, odstąpienia od niej lub jej wypowiedzenia,

- 15) zastrzegają dla kontrahenta konsumenta uprawnienie wypowiedzenia umowy zawartej na czas nieoznaczony, bez wskazania ważnych przyczyn i stosownego terminu wypowiedzenia,
- 16) nakładają wyłącznie na konsumenta obowiązek zapłaty ustalonej sumy na wypadek rezygnacji z zawarcia lub wykonania umowy,
- 17) nakładają na konsumenta, który nie wykonał zobowiązania lub odstąpił od umowy, obowiązek zapłaty rażąco wygórowanej kary umownej lub odstępnego,
- 18) stanowią, że umowa zawarta na czas oznaczony ulega przedłużeniu, o ile konsument, dla którego zastrzeżono rażąco krótki termin, nie złoży przeciwnego oświadczenia,
- 19) przewidują wyłącznie dla kontrahenta konsumenta jednostronne uprawnienie do zmiany, bez ważnych przyczyn, istotnych cech świadczenia,
- 20) przewidują uprawnienie kontrahenta konsumenta do określenia lub podwyższenia ceny lub wynagrodzenia po zawarciu umowy bez przyznania konsumentowi prawa odstąpienia od umowy,
- 21) uzależniają odpowiedzialność kontrahenta konsumenta od wykonania zobowiązań przez osoby, za pośrednictwem których kontrahent konsumenta zawiera umowę lub przy których pomocy wykonuje swoje zobowiązanie, albo uzależniają tę odpowiedzialność od spełnienia przez konsumenta nadmiernie uciążliwych formalności,
- 22) przewidują obowiązek wykonania zobowiązania przez konsumenta mimo niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania przez jego kontrahenta,
- 23) wyłączają jurysdykcję sądów polskich lub poddają sprawę pod rozstrzygnięcie sądu polubownego polskiego lub zagranicznego albo innego organu, a także narzucają rozpoznanie sprawy przez sąd, który wedle ustawy nie jest miejscowo właściwy.

Najczęściej dopiero po podpisaniu umowy zauważamy niekorzystne dla nas zapisy. Co w takiej sytuacji należy zrobić? Przede wszystkim wskazać przedsiębiorcy niedozwolony charakter postanowienia umowy. Brak reakcji z jego strony daje nam możliwość wystąpienia do sądu powszechnego z powództwem o uznanie danego wzorca za niewiążący.

Dochodzenie roszczeń konsumenckich przed Sądem

Zakupiony towar np. obuwie, sprzęt elektroniczny okazał się niezgodny z umową, zawiera wady które uniemożliwiają prawidłowe z niego korzystanie. Konsument (osoba fizyczna która zakupiła rzecz ruchomą od przedsiębiorcy w celu niezwiązanym z działalnością gospodarczą ani zawodową) ma w takiej sytuacji między innymi możliwość złożenia reklamacji do sprzedawcy z tytułu niezgodności towaru z umową. Co jednak kiedy sprzedawca, odmawia uznania naszych zasadnych roszczeń reklamacyjnych? Takie przypadki często mają miejsce. Niejednokrotnie sprzedawcy niezależnie od tego czy mamy do czynienia z małym sklepem osiedlowym czy też ze sklepem wielkopowierzchniowym podają różne czasami absurdalne powody nieuznania naszych roszczeń reklamacyjnych. Nie zwracają przy tym uwagi na powszechnie znaną zasadę stanowiącą, iż jeden „niezadowolony klient to potencjalnie liczba stu niezadowolonych klientów”. Czy w takiej sytuacji konsument ma zrezygnować i zaakceptować stanowisko sprzedawcy? Czy może dochodzić swoich roszczeń?

W pierwszej kolejności konsument może skorzystać z drogi polubownego załatwienia sporu ze sprzedawcą. W tym celu może udać się do Inspekcji Handlowej właściwej ze względu na siedzibę przedsiębiorcy w celu złożenia wniosku o przeprowadzenie postępowania mediacyjnego. Jeżeli przedsiębiorca ma swoją siedzibę w innym mieście niż miejsce zamieszkania konsumenta, może on wysłać wniosek o mediację pocztą. Mediacja, jako dobrowolny sposób załatwiania sporów pomiędzy dwoma stronami, aby mogła dojść do skutku wymaga zgody obydwóch stron. Niejednokrotnie przedsiębiorca jako podmiot silniejszy w konflikcie, po prostu odmawia wzięcia udziału w mediacji, uważając, iż niezadowolony konsument i tak nie pójdzie do sądu, w szczególności w sytuacjach kiedy wartość przedmiotu sporu nie jest za wysoka. W takiej sytuacji jedynym wyjściem dla konsumenta jest skierowanie sprawy na drogę sądową z powództwa cywilnego. Jeżeli wartość przedmiotu nie przekracza 10 tysięcy złotych - a tak jest w zdecydowanej większości przypadków - sprawa konsumencka powinna być rozpoznana w trybie uproszczonym. Należy pamiętać, iż w takiej sytuacji pozew, odpowiedź na pozew, sprzeciw od wyroku zaocznego i pismo zawierające wnioski dowodowe powinny być sporządzone na urzędowych formularzach, w tylu egzemplarzach ilu jest pozwanych. Jeżeli zatem pozywamy przedsiębiorcę – spółkę cywilną, to musimy wskazać w pozwie jako pozwanych wszystkich współników spółki cywilnej i przygotować odpowiednią liczbę pism procesowych. Ważne dla konsumenta jest to, iż z uwagi na uproszczony charakter sprawy strona wnosząca pozew powinna wskazać okoliczności faktyczne, zarzuty i wnioski dowodowe na poparcie swojego stanowiska. Zgłoszone później mogą być rozpoznane przez sąd jedynie wówczas, gdy strona wykaże, że nie mogła ich przytoczyć wcześniej, albo jeżeli wykaże, że potrzeba powołania określonych dowodów, czy też wskazania okoliczności faktycznych wynikła później. Cechą charakterystyczną postępowania uproszczonego jest także między innymi brak możliwości powołania dowodu z opinii biegłego. Jednakże, jeżeli sąd uzna, iż sprawa jest szczególnie zawiła, albo wymaga wiadomości specjalnych nadal ją rozpoznaje, ale z pominięciem przepisów dotyczących postępowania uproszczonego.

Aby pozew mógł być skutecznie wniesiony przez konsumenta należy go opłacić. W sprawach o roszczenia majątkowe jest to opłata w wysokości 5 % wartości przedmiotu sporu, nie mniej jednak niż 30 złotych. Oczywiście gdy powód – konsument wygrywa sprawę koszty procesowe są mu zwracane.

Bezpieczeństwo produktów

Dokonyjąc zakupu towarów przemysłowych mało który konsument zastanawia się nad tym czy ten produkt jest bezpieczny dla nas, naszego otoczenia, wśród którego niejednokrotnie są małe dzieci. Bez znaczenia dla nas jest także kto odpowiada wymagania dotyczące bezpieczeństwa produktów, jak również jakie to są wymagania. W naszym prawie zagadnienie to jest regulowane przepisami ustawy z dnia 12 grudnia 2003 roku o ogólnym bezpieczeństwie produktów. Zgodnie z powyższym aktem prawnym, który określa obowiązki producentów i dystrybutorów, produktem jest rzecz ruchoma nowa lub używana, jak i naprawiana lub regenerowana przeznaczona do użytku konsumentów lub co do której istnieje prawdopodobieństwo, że może być używana przez konsumentów, dostarczana lub udostępniana przez producenta lub dystrybutora, zarówno odpłatnie, jak i nieodpłatnie, w tym również w ramach świadczenia usługi. Produktem nie jest rzecz używana dostarczana jako antyk albo jako rzecz wymagająca naprawy lub regeneracji przed użyciem, ale tylko wtedy gdy dostarczający powiadomił konsumenta o tych właściwościach rzeczy.

W obrocie powinny znajdować się tylko produkty bezpieczne. Jest nim produkt, który w zwykłych lub w innych, dających się w sposób uzasadniony przewidzieć, warunkach jego używania, z uwzględnieniem czasu korzystania z produktu, a także, w zależności od rodzaju produktu, sposobu uruchomienia oraz wymogów instalacji i konserwacji, nie stwarza żadnego zagrożenia dla konsumentów lub stwarza znikome zagrożenie, dające się pogodzić z jego zwykłym używaniem i uwzględniające wysoki poziom wymagań dotyczących ochrony zdrowia i życia ludzkiego. Wprowadzając produkty na rynek głównie na producencie spoczywa obowiązek baczności nad tym, aby produkt był bezpieczny. Przede wszystkim producent wprowadzający produkt na rynek polski, w zakresie prowadzonej działalności jest zobowiązany dostarczać konsumentom informacje w języku polskim umożliwiające im ocenę zagrożeń związanych z produktem w czasie zwykłego lub możliwego do przewidzenia okresu jego używania, jak również informacje dotyczące możliwości przeciwdziałania tym zagrożeniom. Producent, zachowując należyłą staranność, w zakresie prowadzonej działalności, jest zobowiązany podejmować działania umożliwiające uzyskiwanie przez tego producenta wiedzy o zagrożeniach, które produkt może stwarzać oraz działania mające na celu uniknięcie zagrożeń, w tym - o ile jest to niezbędne - umożliwiające wycofanie produktu z rynku, właściwe i skuteczne ostrzeżenie konsumentów lub wycofanie produktu od konsumentów. W tym celu powinien umieszczać na produkcie lub jego opakowaniu nazwę i adres producenta oraz oznaczenia identyfikujące produkt lub, w razie potrzeby,

partię produktu. Ponadto powinien przeprowadzić badania próbek wprowadzonych na rynek produktów, analizować skargi konsumentów oraz, w miarę potrzeby, prowadzić rejestr tych skarg. Obowiązkiem producenta jest także bieżące informowanie dystrybutorów o prowadzonej w ten sposób kontroli.

Dystrybutor jest zobowiązany działać z należytą starannością w celu zapewnienia bezpieczeństwa produktów, w szczególności przez niedostarczanie produktów, o których wie lub o których, zgodnie z posiadanymi informacjami i doświadczeniem zawodowym, powinien wiedzieć, że nie spełniają one wymagań bezpieczeństwa. Ponadto jest zobowiązany uczestniczyć w monitorowaniu bezpieczeństwa produktów wprowadzonych na rynek, w szczególności:

- 1) przyjmować od konsumentów informacje o zagrożeniach powodowanych przez produkty i przekazywać je niezwłocznie producentom, organowi nadzoru oraz wojewódzkiemu inspektorowi Inspekcji Handlowej;
- 2) przechowywać i niezwłocznie udostępniać na żądanie organu nadzoru i wojewódzkiego inspektora Inspekcji Handlowej dokumentację niezbędną do ustalenia pochodzenia produktów.

W związku ze swoimi zadaniami zarówno producenci i dystrybutorzy, w zakresie prowadzonej działalności, są zobowiązani współpracować z organem nadzoru i wojewódzkim inspektorem Inspekcji Handlowej w celu uniknięcia lub eliminacji zagrożeń stwarzanych przez produkty przez nich dostarczane lub udostępniane.

Bezpieczne zabawki dla naszych pociech

Dokonując zakupu zabawek musimy zwracać uwagę nie tylko na jej walory estetyczne czy też edukacyjne, ale również na to, czy nie będzie stwarzała ona zagrożenia dla życia lub zdrowia naszych pociech. Kwestię bezpieczeństwa zabawek reguluje w Polsce ustawa z dnia 12 grudnia 2003 roku o ogólnym bezpieczeństwie produktów jak również rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 14 listopada 2004 roku w sprawie zasadniczych wymagań dla zabawek.

Jak wynika z powyższych aktów prawnych Do obrotu mogą być wprowadzone zabawki, które podczas ich używania zgodnie z ich przeznaczeniem lub w sposób możliwy do przewidzenia, mając na uwadze prawidłowe zachowanie dzieci, nie będą stwarzały zagrożenia dla bezpieczeństwa lub zdrowia użytkowników lub osób trzecich.

Zabawki oraz ich części, a także umocowania, jeżeli znajdują się na zabawce, muszą mieć niezbędną wytrzymałość mechaniczną, a tam gdzie jest to konieczne, stabilność, aby

obciążenia, którym będą poddawane podczas ich używania, nie powodowały łamania się zabawek oraz ich części, a także zniekształcenia, co mogłoby spowodować ryzyko zranienia.

Krawędzie, części wystające, przewody i umocowania znajdujące się na zabawkach, muszą być zaprojektowane i wytwarzane w taki sposób, aby ryzyko zranienia, w przypadku kontaktu z nimi, było jak najmniejsze. Szczególnie baczność należy zwracać, kiedy dokonujemy zakupu zabawki dla dziecka poniżej 3 roku życia. Zabawki i ich części składowe oraz wszelkie odłączalne ich części, służące do zabawy dla dzieci w wieku do lat 3, muszą mieć takie wymiary, aby nie było możliwe ich połknięcie lub wprowadzenie do jakiegokolwiek otworu w ciele dziecka.

W związku z nadchodzącym sezonem wakacyjnym bardzo dużo jest sprzedawanych zabawek wykorzystywanych do zabawy w wodzie. Zabawki przeznaczone do użycia w płytkiej wodzie, umożliwiające unoszenie lub utrzymywanie dziecka na jej powierzchni, muszą być zaprojektowane i wykonane w taki sposób, aby przy ich używaniu zgodnie z ich przeznaczeniem nie powodowały niebezpieczeństwa utraty możliwości unoszenia lub utrzymywania dziecka na powierzchni wody.

Zabawki nie mogą zawierać elementów wybuchowych albo elementów lub substancji, które mogą wybuchnąć podczas ich używania, z wyjątkiem kapiszonów. W szczególności nie mogą zawierać substancji i preparatów, które po zmieszaniu mogą wybuchnąć na skutek reakcji chemicznej lub po ich rozgrzaniu bądź w wyniku zmieszania z substancjami utleniającymi. Ponadto zabawki nie mogą zawierać substancji i preparatów, które zawierają składniki lotne, które są palne w powietrzu i mogą z nimi wytworzyć wybuchowe lub palne mieszaniny lotne lub opary.

Generalnie zabawki muszą być zaprojektowane i wytworzone w taki sposób, aby podczas normalnego ich używania nie stwarzały zagrożenia dla zdrowia dziecka lub ryzyka zranienia w przypadku ich połknięcia, dostania się w inny sposób do jakiegokolwiek otworu w ciele dziecka bądź kontaktu ze skórą, śluzówką lub oczami.

Zabawki wprowadzone do obrotu muszą być prawidłowo oznakowane. Na zabawce albo jej opakowaniu umieszcza się w sposób widoczny, czytelny i trwały oznakowanie CE oraz informację zawierającą: nazwę i adres producenta lub imię i nazwisko jego upoważnionego przedstawiciela albo importera na terytorium Wspólnoty Europejskiej, przy czym na zabawkach małych rozmiarów powyższe informacje mogą być umieszczone na ich opakowaniu oraz etykiecie albo ulotce dołączonej do zabawki.

Producent dołącza do zabawki, oprócz informacji także inne informacje o jej przeznaczeniu oraz umieszcza na zabawce lub jej opakowaniu albo na etykiecie lub ulotce dołączonej do zabawki wyraźne i widoczne ostrzeżenia o treści: „nieodpowiednie dla dzieci

w wieku poniżej 3 lat" - w przypadku gdy zabawka, ze względu na bezpieczeństwo, nie jest przeznaczona dla dzieci w wieku poniżej 3 lat, „uwaga, do użytku wyłącznie pod bezpośrednim nadzorem osoby dorosłej” – dla zabawek stanowiących miniaturę lub model urządzenia bądź sprzętu przeznaczonego dla dorosłych, „uwaga, konieczność stosowania sprzętu ochronnego” – dla łyżew i deskorolek oraz sprzętu podobnego, „uwaga, do używania jedynie w wodzie na głębokości bezpiecznej dla dziecka oraz pod nadzorem” – dla zabawek przeznaczonych do używania w płytkiej wodzie oraz pod nadzorem osoby dorosłej, „uwaga: wyłącznie dla dzieci w wieku ponad ... lat. Do stosowania pod nadzorem osoby dorosłej”, przy czym o wieku decyduje producent.

Kilka słów o oznakowaniu środków spożywczych

Dokonując w sklepie zakupów artykułów spożywczych nie zawsze zwracamy szczególną uwagę na jego skład, termin przydatności do spożycia czy chociażby nazwę producenta bądź importera. Tempo życia, zachęcające nas reklamy do kupowania artykułów określonej marki, czy nawet ograniczenia finansowe powodują, iż ocena produktów przed zakupem nie ma dla nas znaczenia, a przecież jak mawiają zwolennicy zdrowej żywności „jesteś tym co jesz”. Nawet jak poświęcamy odrobinę czasu na przeanalizowanie etykiety znajdującej się na produkcie, nie zawsze wiemy, na co zwracać szczególną uwagę. Co za tym powinno znajdować się na produktach żywnościowych.

Zgodnie z brzmieniem wynikającym z ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia oznakowanie środka spożywczego obejmuje wszelkie informacje w postaci napisów i innych oznaczeń, w tym znaki towarowe, nazwy handlowe, elementy graficzne i symbole dotyczące środka spożywczego i umieszczone na opakowaniu, etykiecie, obwolucie, ulotce, zawieszce oraz w dokumentach, które są dołączone do tego środka spożywczego lub odnoszą się do niego. Ponadto jest wiele zasad wynikających z ustawy stosowanych w znakowaniu żywności. Przede wszystkim oznakowanie środka spożywczego nie może wprowadzać konsumenta w błąd co do charakterystyki środka spożywczego, w tym jego nazwy, rodzaju, właściwości, składu, ilości, trwałości, źródła lub miejsca pochodzenia, metod wytwarzania lub produkcji jak również poprzez przypisywanie środkowi spożywczemu działania lub właściwości, których nie posiada. Samo oznakowanie musi być wyraźne i czytelne dla konsumenta, w formie nieusuwalnych napisów w widocznym miejscu. Nie mogą być w żaden sposób ukryte, zasłonięte lub przesłonięte innymi nadrukami lub obrazkami. Środki spożywcze wprowadzane do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej muszą być oznakowane w języku polskim. Nie stoi to

jednak na przeszkodzie, aby środki spożywcze były oznakowane także w innych językach.

Szczegółowy zakres informacji podawanych w oznakowaniu opakowanych środków spożywczych i środków spożywczych bez opakowań przeznaczonych bezpośrednio dla konsumenta zawiera rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie znakowania środków spożywczych. Zgodnie z powyższym aktem opakowany środek spożywczy znakuje się podając nazwę środka spożywczego, informacje dotyczące składników występujących w środku spożywczym, datę minimalnej trwałości albo termin przydatności do spożycia jak również sposób przygotowania lub stosowania, jeżeli brak tej informacji mógłby spowodować niewłaściwe postępowanie ze środkiem spożywczym.

Obligatoryjnym elementem oznakowania środków spożywczych są dane identyfikujące osobę fizyczną, osobę prawną albo jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, która produkuje lub paczkuje środki spożywcze lub wprowadza środki spożywcze do obrotu, jeżeli działalność w tym zakresie jest zarejestrowana na terytorium któregoś z państw członkowskich Unii Europejskiej. Żeby nie wprowadzać konsumentów w błąd na etykiecie musi się także znajdować określenie miejsca albo źródła pochodzenia produktu. Nie bez znaczenia dla konsumentów są także inne informacje którymi powinny być oznakowane produkty żywnościowe takie jak zawartość netto lub liczba sztuk opakowanego środka spożywczego, warunki przechowywania, czy też oznaczenie partii produkcyjnej rozumianej, jako określona ilość środka spożywczego wyprodukowanego, przetworzonego lub zapakowanego w praktycznie takich samych warunkach.

Trzeba zaznaczyć iż powyższe wskazania określają podstawowe wymogi dla produktów żywnościowych. W obrocie prawnym, zarówno krajowym jak i wspólnotowym istnieje szereg przepisów szczególnych, które w sposób bardzo dokładny określają kwestię znakowania specjalnych kategorii żywności np. suplementów diety, żywności ekologicznej, bądź żywności genetycznie zmodyfikowanej.

Warto zatem przed zakupem sprawdzić oznakowanie produktu spożywczego, który zamierzamy kupić w celu sprawdzenia podstawowych informacji, które wpłyną na dokonanie przez nas wyboru i uchronią przed dokonaniem zakupu żywności nieoznakowanej bądź wprowadzającej w błąd.

Jakość usług

Reklamacja towarów spożywczych

Kontrole jakości paliwa

System Rapex

Niewłaściwa jakość usług

Prawidłowe oznakowanie produktów nieżywnościowych

Żywność genetycznie modyfikowana

Czysto musi być w barze i w sklepie

Znakowanie jaj

System HACCP

Graniczne kontrole sanitarne

Kredyt bankowy

Sprzedż konsumencka